

Broj: 0102-7752-1/2020
Podgorica, 28.12.2020. godine

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28. 12. 2020. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/20-75
VEZA:	
EPA:	100 XXVII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

- **Gospodin Aleksić, predsjednik -**

PODGORICA

Predmet: Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu

Uvaženi gospodine predsjedniče,

Odredbama člana 71 stav 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Službeni list Crne Gore», br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) propisano je da Centralna banka Crne Gore svoj Finansijski plan, nakon donošenja, dostavlja Skupštini Crne Gore i Vladi Crne Gore, **radi upoznavanja**.

Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu donio je Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 24. decembra 2020. godine.

U skladu sa navedenim, u prilogu dostavljamo, **za sve poslanike**, primjerke Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu, radi upoznavanja.

S poštovanjem,

dr. Radoje Žugić,
[Handwritten signature]

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

FINANSIJSKI PLAN

Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu

Podgorica, decembar 2020. godine

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 12 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 24.12.2020.godine, donio je

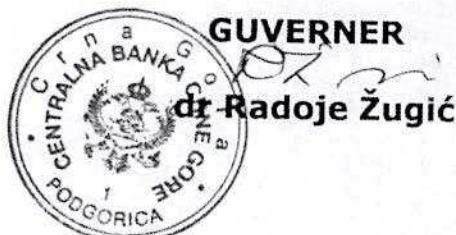
**ODLUKU
O FINANSIJSKOM PLANU CENTRALNE BANKE CRNE GORE
ZA 2021. GODINU**

1. Donosi se Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu, sa planiranim prihodima i rashodima u ukupnim iznosima:
 - a) sredstva prihoda 15.921.400 EUR
 - b) sredstva rashoda 14.547.400 EUR
 - c) sredstva neto dobiti 1.374.000 EUR
2. Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu daje se u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.
3. Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana donošenja.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O. br.0101-7606-2/2020
Podgorica,24.12.2020.godine

PREDSJEDAVAJUĆI

**FINANSIJSKI PLAN
Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu**

I. UVODNE NAPOMENE

Odredbama člana 71 stav 2 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Sl. list Crne Gore», br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), (u daljem tekstu: Zakon) propisano je da Centralna banka planira svoje prihode i rashode u finansijskom planu, koji donosi do 31. decembra tekuće za narednu godinu.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 12 Zakona, Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 24.12.2020.godine, donio je Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu.

Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2021. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) za 2021. godinu.

Prihodi Centralne banke ostvaruju se u skladu sa odredbama člana 66 Zakona.

Rashodi Centralne banke predstavljaju procijenjene troškove poslovanja Centralne banke potrebne za ostvarivanje funkcija Centralne banke u 2021. godini i realizaciju poslova i zadataka utvrđenih Programom rada Centralne banke za 2021. godinu.

II. STATUS CENTRALNE BANKE

Status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke uređeni su Ustavom Crne Gore i zakonom kojim se uređuje Centralna banka. Odredbama člana 143 Ustava Crne Gore propisano je da je Centralna banka Crne Gore samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema i da Centralnom bankom Crne Gore upravlja Savjet Centralne banke, a rukovodi guverner Centralne banke.

Centralna banka Crne Gore osnovana je Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05), koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine.

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Sl. list CG", br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) stvorene su pravne prepostavke za usklađivanje statusa, ciljeva, funkcija i organizacije Centralne banke Crne Gore sa članom 143 Ustava Crne Gore, na način kojim se optimalno unapređuje upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom i, istovremeno, obezbjeđuje očuvanje nezavisnosti Centralne banke.

Ovim Zakonom je ostvarivanje funkcija Centralne banke i njen poslovanje usklađeno sa opštim principima koji se odnose na poslovanje nacionalnih centralnih banaka utvrđenih relevantnim propisima Evropske unije, i to odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije (čl. 119 i 123, čl. 127 do 133) i odredbama Protokola broj 4. o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

III. CILJEVI I FUNKCIJE CENTRALNE BANKE

Saglasno Zakonu, osnovni cilj Centralne banke je podsticanje i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, uključujući podsticanje i održavanje zdravog bankarskog sistema i sigurnog i efikasnog platnog prometa. Centralna banka, takođe, doprinosi postizanju i održavanju stabilnosti cijena.

Zakonom su utvrđene i funkcije Centralne banke. Saglasno Zakonu, Centralna banka:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) uređuje poslovanje kreditnih institucija, izdaje dozvole i odobrenja za rad kreditnih institucija i vrši kontrolu kreditnih institucija, u skladu sa zakonom;
- 3) uređuje i obavlja poslove u vezi sa sanacijom, stečajem i likvidacijom banaka, u skladu sa zakonom;
- 4) uređuje i obavlja platni promet, u skladu sa zakonom;
 - 4a) izdaje odobrenja za pružanje platnih usluga platnim institucijama i vrši kontrolu platnih institucija, u skladu sa zakonom;
 - 4b) izdaje odobrenja za izdavanje elektronskog novca i za pružanje platnih usluga institucijama za elektronski novac i vrši kontrolu institucija za elektronski novac, u skladu sa zakonom;
 - 4c) uređuje poslove finansijskog lizinga, faktoringa, otkupa potraživanja, mikrokreditiranja i kreditno-garantne poslove, izdaje dozvole za rad i vrši kontrolu lica koja se bave tim poslovima, u skladu sa zakonom;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši kontrolu i nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platnobilansne analize i može davati preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;

11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;

11a) obavlja poslove zaštite prava i interesa korisnika potrošačkih kredita, korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u skladu sa zakonom;

12) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;

13) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;

14) prima depozite kreditnih institucija, državnih organa i organizacija i drugih lica u skladu sa propisima;

15) otvara i vodi račune kreditnih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacija koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;

16) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;

17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Zakonom je detaljno uređeno i ostvarivanje funkcija Centralne banke i njenog poslovanje, a naročito:

- Monetarni i drugi instrumenti;
- Međunarodne rezerve Crne Gore;
- Obezbjedivanje i zaštita novčanica i kovanog novca;
- Odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- Platni promet i platni sistemi;
- Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- Odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- Upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- Kapital, imovina, prihodi i rashodi Centralne banke.

IV. KADROVSKI POTENCIJAL CENTRALNE BANKE

Na dan 31.10.2020. godine u Centralnoj banci je bilo 372 zaposlena radnika, od čega:

- 12 doktora nauka;
- 67 magistara nauka;
- 198 sa visokom stručnom spremom;
- 5 sa višom stručnom spremom;
- 79 sa srednjom stručnom spremom;
- 11 kvalifikovanih, polukvalifikovanih i nekvalifikovanih radnika.

V. PRIHODI I RASHODI CENTRALNE BANKE

Odredbama člana 66 Zakona propisano je da Centralna banka ostvaruje prihode po osnovu:

- 1) naknada za izdavanje dozvola i odobrenja u skladu sa zakonom;
- 2) naknada koje naplaćuje po osnovu kontrole koju sprovodi u skladu sa zakonom;
- 3) kamata i drugih prihoda na sredstva deponovana u inostranstvu;
- 4) pozitivnih kursnih razlika;
- 5) kamata na date kredite;
- 6) naknada za vršenje usluga, po tarifi koju utvrđuje svojim aktom;
- 7) kupovine i prodaje hartija od vrijednosti;
- 8) drugih naknada za obavljanje drugih poslova iz svoje nadležnosti;
- 9) korišćenja imovine.

Iz prihoda koje Centralna banka ostvari podmiruju se, u skladu sa odredbama člana 67 Zakona, sljedeći rashodi:

- 1) naknade na izdvojena sredstva obavezne rezerve banaka;
- 2) kamate na sredstva koja se drže kod Centralne banke;
- 3) troškovi obezbjeđivanja novčanica i kovanog novca;
- 4) troškovi po osnovu investiranja u hartije od vrijednosti;
- 5) negativne kursne razlike;
- 6) materijalni i nematerijalni troškovi i troškovi amortizacije;
- 7) troškovi zaposlenih u Centralnoj banci;
- 8) ostali troškovi koje Centralna banke ima u svom poslovanju.

Finansijski plan Centralne banke za 2021. godinu sačinjen je u skladu sa Odlukom o kontnom okviru Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/17). Centralna banka iskazuje stanje i evidentira promjene imovine, kapitala i obaveza, iskazuje rashode i prihode i utvrđuje rezultat poslovanja prema sadržini pojedinih računa u Kontnom okviru, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

VI. POLAZNE POZICIJE U PLANIRANJU ZA 2021. GODINU

Finansijski plan za 2021. godinu je pripremljen na osnovu: izvršenja finansijskog plana za deset mjeseci 2020. godine, projekcije očekivanih prosječnih stanja plasmana i depozita, predviđanja kretanja na međunarodnom finansijskom tržištu i ocjene efekata potencijalnog korišćenja instrumenata monetarne politike u narednoj godini, očekivanog obima poslova platnog prometa i broja izvršenih transakcija, projektovanih prihoda po osnovu aukcija državnih zapisa, planiranog obima transfera preko računa Centralne banke u inostranstvu, prihoda od prodaje mjeničnih blanketa

i numizmatike, prihoda od kontrole banaka, pružaoca finansijskih usluga, platnih sistema i platnih institucija, prihoda od izdatih dozvola i odobrenja, prihoda od pretrage kreditnog registra i drugih prihoda od poslovanja, kao i projekcije finansijskih rashoda, troškova zaposlenih, administrativnih, operativnih i drugih troškova poslovanja. Takođe, s obzirom na specifičnosti poslovanja u vanrednim okolnostima izazvanim Covidom 19 i tokom 2021. godine, u planirane veličine prihoda i rashoda su ugrađeni već izvjesni efekti negativnog uticaja pandemije na njihovu visinu.

VII. PLANIRANI PRIHODI ZA 2021. GODINU

Finansijskim planom Centralne banke za 2021. godinu predviđeni su ukupni prihodi u iznosu od 15.921.400 EUR, sa sljedećom strukturu:

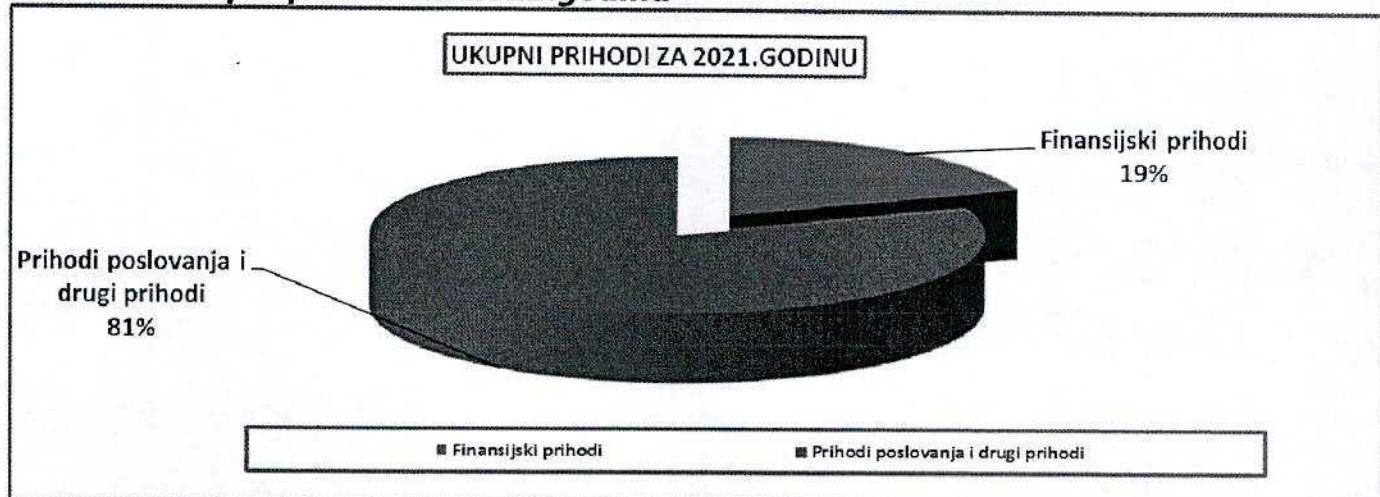
Tabela 1: Ukupni prihodi

RB. 1	NAZIV 2	Plan 2020 3	Plan za 2021.god. 4	Struktura Fin plana za 2021.g. 5	Index Plan 2021/Plan 2020 6
1	Finansijski prihodi	3,210,000	3,070,000	18	96
1.1.	Prihodi od kamata	2,460,000	2,680,000	17	109
1.1.1.	Prihodi od kamata na HOV koje se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	810,000	765,000	5	94
1.1.2.	Prihodi od kamata na HOV- koje se mjeri po amortizovanom trošku (AC)	1,580,000	1,820,000	11	115
1.1.3.	Prihodi od kamata na HOV-operativni portfolio koje se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	70,000	95,000	1	136
1.1.4.	Prihodi od kamata na depozite	0	0	0	0
1.2.	Dobici od ukidanja rezervisanja	0	0	0	0
1.3.	Dobici od prodaje finansijskih sredstava	0	0	0	0
1.4.	Pozitivne kursne razlike	0	0	0	0
1.5.	Drugi finansijski prihodi	750,000	390,000	2	52
2	Prihodi poslovanja i drugi prihodi	13,474,500	12,851,400	81	95
2.1.	Prihodi od naknada	12,684,500	11,843,700	74	93
2.1.1.	Prihodi od naknada za usluge platnog prometa	6,538,000	6,148,200	39	94
2.1.2.	Naknade za usluge sa gotovim novcem	345,000	250,000	2	72
2.1.3.	Naknade za sprovođenje prinudne naplate	737,300	587,800	4	80
2.1.4.	Naknade za poslove fiskalnog agenta	1,270,000	1,180,000	7	93
2.1.5.	Naknade za kontrolu poslovanja banaka, dozvole i odobrenja	3,160,500	3,161,000	20	100
2.1.6.	Naknade za usluge pretrage Kreditnog registra	620,700	500,700	3	81
2.1.7.	Naknada za kontrolu platnih sistema i platnih institucija	13,000	16,000	0	123
2.2.	Prihodi od određenih naknada	20,500	100,500	1	490
2.3.	Prihodi od operativnog lizinga	265,000	296,200	2	112
2.4.	Prihodi od prodaje	388,000	308,000	2	79
2.5.	Drugi prihodi	116,500	303,000	2	260
	UKUPNO :	18,684,500	15,921,400	100	95

Ukupni prihodi za 2021. godinu planirani su u iznosu od 15.921.400 EUR i za 5% su manji u odnosu na plan za 2020.godinu. Razlog planiranja nižih prihoda u odnosu na plan za prethodnu godinu sadržan je u manjem planiranju prihoda od kamata po osnovu drugih finansijskih prihoda kao i prihoda poslovanja u dijelu prihoda od naknada i prihoda od prodaje.

Ukupne prihode čine finansijski prihodi i prihodi poslovanja i drugi prihodi.

Grafik 1: Ukupni prihodi za 2021.godinu

Finansijski prihodi su planirani u iznosu od 3.070.000 EUR, što je za 4% manje u odnosu na plan za 2020.godinu. Finansijski prihodi čine 19% ukupno planiranih prihoda za 2021.godinu i odnose se na planirane prihode od kamata na finansijske instrumente-hartije od vrijednosti i druge finansijske prihode.

Dobici od prodaje HOV i dobici po osnovu otpuštanja rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (MSFI 9) i kursne razlike se, saglasno međunarodnim računovodstvenim standardima ne planiraju, iz razloga nepredvidivosti njihovih vrijednosti i nemogućnosti realne procjene visine istih u budućnosti.

Planirani prihodi od kamata, koje čine prihodi od kamata na hartije od vrijednosti (u daljem tekstu HOV), koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne, HOV koje se mjere po amortizovanom trošku (investicioni portfolio do dospijeća) i operativni portfolio, iznose 2.680.000 EUR i čine 17% ukupno planiranih prihoda. Prihodi od kamata na sredstva deponovana u inostranstvu (depoziti) koji se mjere po amortizovanom trošku, nijesu planirani za 2021.godinu.

Planiranje prihoda od kamata bazirano je na sljedećim prepostavkama i ocjenama:

- da će nivo ukupnih međunarodnih rezervi, odnosno obim raspoloživih sredstava za investiranje, iznositi prosječno oko 995 mil. Eura i

- da će se navedena sredstva formirati iz sledećih izvora:
 - sredstva Centralne banke (kapital)
 - ostali izvori (depoziti MF i računi klijenata)

Globalna strategija investiranja polazi od toga da će se ukupna sredstva od 995 mil. Eura međunarodnih rezervi investirati u dva osnovna finansijska instrumenta i to: hartije od vrijednosti (64%) i kratkoročne depozite (36%).

Planirani prihodi od kamata na HOV, kao polaznu osnovu imaju:

- prosječno stanje od 635 mil. Eura HOV koje se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat i HOV koji se mijere po amortizovanom trošku i
- postojeće tržišne podatke o hartijama koje su dio ovog portfolija uzimajući u obzir reinvestiranja koja će se desiti u narednih 12 mjeseci (efektivnu kamatnu stopu koja se ostvaruje prilikom investiranja sredstava u ovu vrstu finansijskih instrumenata).

Ukupno planirani prihod od kamata na HOV se sastoji od prihoda od HOV koji se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)-dugoročne hartije od vrijednosti, prihoda od kamata na HOV-koje se mijere po amortizovanom trošku (AC) i prihodi od kamata na HOV-operativni portfolio.

Planirani prihod od HOV koji se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne i kratkoročne hartije od vrijednosti, iznosi 765.000 Eura a odnosi se na:

-planirani prihod od HOV koji se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne, koji iznosi 765.000 Eura i za 4% je manji u odnosu na plan za 2020. godinu. Naime, polazeći od planirane vrijednosti ovog portfolija i projektovanog prinosa od 0,25% na godišnjem nivou, tekućih performansi ovih hartija i uslova na finansijskim tržištima i reinvestiranja u sledećih 12 mjeseci, planirani iznos se smatra realno ostvarivim. Pošto se od pretpostavke, da uslijed negativnih efekata krize izazvane posljedicama pandemije Covidom 19, može doći do smanjenja nominalnog iznosa postojećeg investicionog portfolija i time nižeg ostvarenja prihoda po ovom osnovu;

-prihod od HOV koji se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-kratkoročne HOV-likvidni portfolio nije planiran. Naime, polazeći od vrijednosti portfolija, reinvestiranja tokom sledeće godine usled dospijeća HOV u ovom portfoliju, forward stope na ove finansijske instrumente, a posebno dalje izraženih negativnih tendencija na finansijskim tržištima u kojoj kratkoročni instrumenti koji su dio ovog portfolija teže ka depozitnoj stopi ECB-a, čini objektivnom ovakvu projekciju pomenutog prihoda.

Prosječna efektivna kamatna stopa na portfolio koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat a koji ima karakter dugoročnosti, na 31.10.2020. godine, iznosi 0,33% dok je efektivna kamatna stopa na kratkoročne HOV u negativnoj zoni u prosjeku od -0,27%. U suštini, procjene prihoda od kamata za 2021.godinu polaze od dodatno nepovoljnijih uslova i stanja koja su bila karakteristična i za 2019. i 2020. godinu, pri čemu trenutna situacija i podaci upućuju da se kamatne stope dodatno snižavaju u negativnoj zoni, odnosno da se nastavlja trend pada prinosa na HOV, pa stoga nije realno očekivati pomjeranja u pozitivnom smjeru na evropskom tržištu novca i kapitala (ECB-a je početkom Septembra 2020.godine donijela odluku da se referentne kamatne stope ne mijenjaju, kao ni iznos Pandemijskog programa kupovine obveznica-PEPP, sve dok se stopa inflacije ne približi targetiranom nivou od 2%).

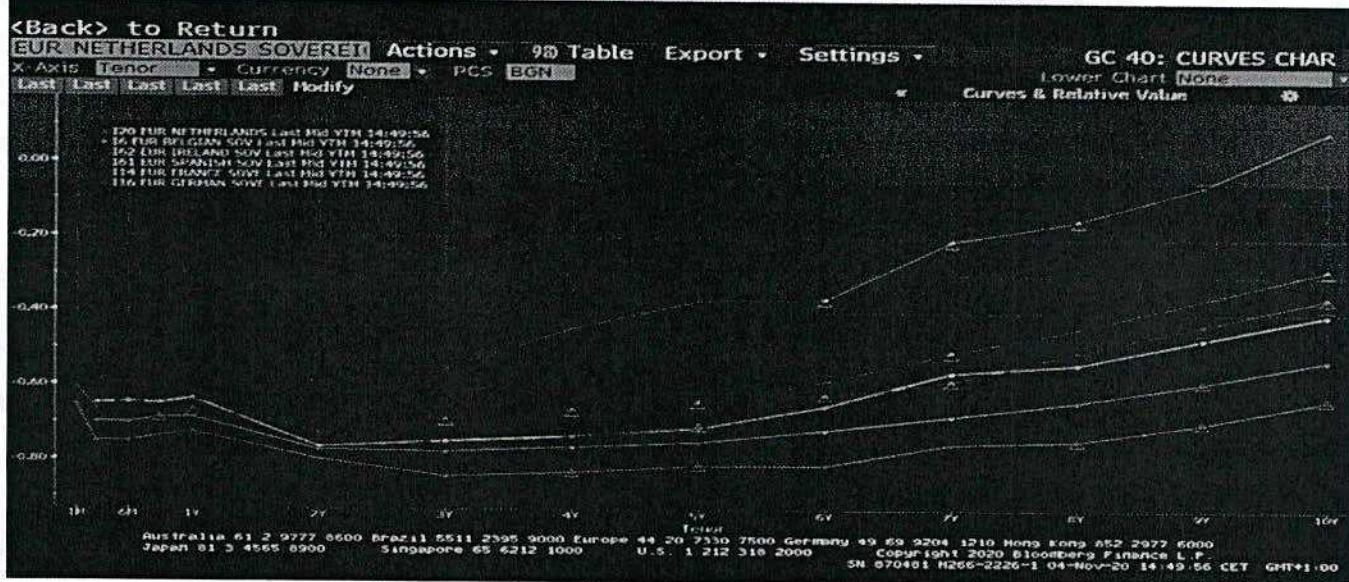
Planirani prihodi od kamata na HOV-koje se mjere po amortizovanom trošku (AC) u ukupnom iznosu od 1.820.000 Eura, odnose se na prihod od euroobveznica po stopi prinosa od 2,12% i obveznica koje je izdala zemlja regiona članica EU, po stopi od 1,52%.

Planirani prihod od kamata na HOV-operativni portfolio koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI), iznosi 95.000 Eura, a čine ga korporativne obveznice finansijskog sektora-podsektor bankarstvo sa prosječnom stopom prinosa od 0,11%. Ovaj portfolio je uveden u investicionu strategiju kao dodatni odgovor na mjere i politiku ECB-a, a u cilju nastavka diversifikacije ulaganja međunarodnih rezervi, sa namjenom da isti nakon eventualne upotrebe likvidnog portofolia posluži za nadoknadu potrebne likvidnosti. Imajući u vidu da se kao emitenti korporativnih obveznica razmatraju samo banke sa minimalnim kreditnim rejtingom A-, investiranjem u ove hartije nije se ušlo u dodatno uvećanje kreditnog rizika.

Ilustracije radi, na graficima ispod ovog teksta su prikazane krive prinosa na državne HOV, njemačke pokrivenе obveznice i kvazi-državne HOV u koje se ulažu sredstva međunarodnih rezervi Centralne banke.

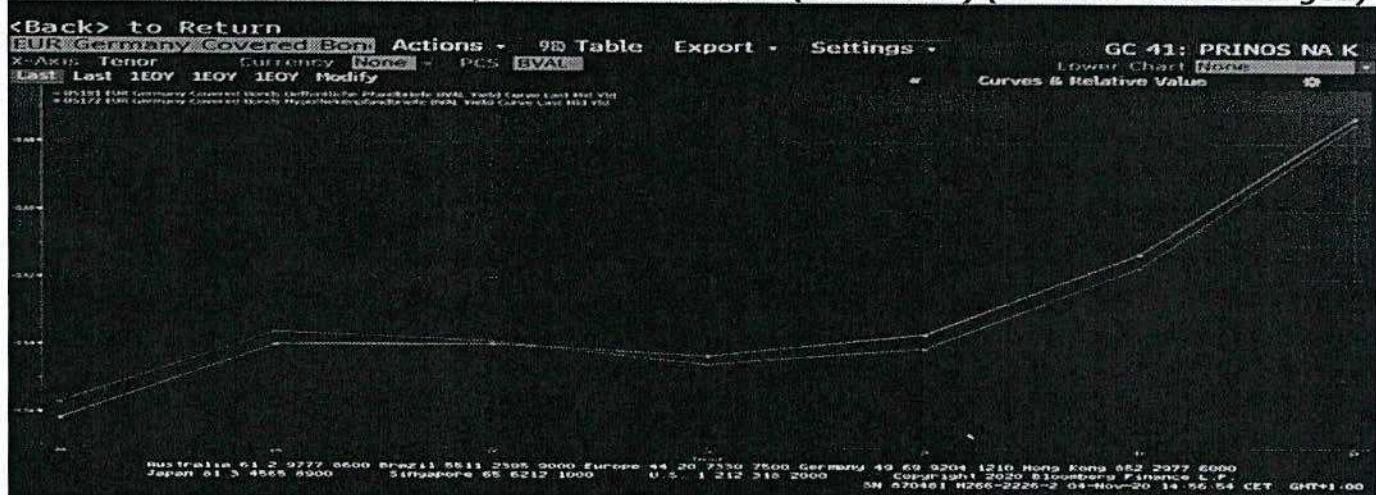
Na donjem grafiku se može vidjeti da su prinosi na gotovo sve državne obveznice zemalja euro zone negativni na period do deset godina. Izuzetak su jedino prinosi na španske obveznice. Prinosi na španske obveznice se kreću oko nule na periodu od devet godina, a na period od deset godina nose prinos od oko 10bp. Prinosi na njemačke HOV, kao benčmark HOV za Evropu, su negativni na čitavoj krivoj do deset godina, a hartije čije je dospijeće 10-godina nose negativan prinos preko 60bp. Prinosi na francuske, holandske i belgijske državne obveznice su negativni na svim periodima do deset godina.

Grafik 2: Prinosi na državne HoV (na dan 31.10.2020. godine)

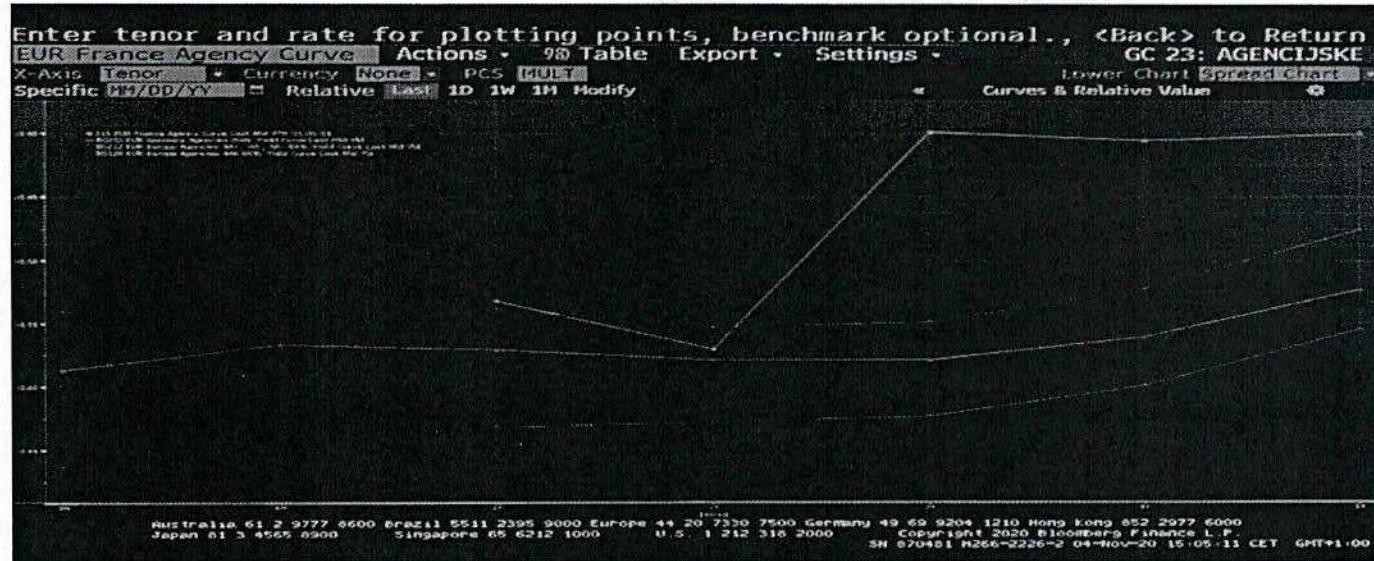
Kao i kod prinosa na većinu državnih HoV, prinosi na njemačke pokrivenе obveznice (Pfandbriefe – pokrivenе hipotekama i pokrivenе javnim zajmovima – grafik br.3) imaju negativne vrijednosti za sva dospijeća do pet godina. Prinosi na obveznice pokrivenе hipotekom imaju isti trend kretanja kao i prinosi na obveznice pokrivenе javnim zajmom sa rokom dospijeća do jedne godine, s tim što su prinosi na obveznice pokrivenе hipotekom niži za svega 1bp. Od jedne godine do pet godina prinosi na obveznice pokrivenе hipotekom imaju viši prinos u odnosu na prinosu na obveznice pokrivenе javnim zajmom u visini od nepunih 1bp. Za dospijeća do tri mjeseca prinosi na ovu vrstu instrumenata dostižu vrijednost od oko -56bp, a za dospijeća od pet godina dostižu -45bp.

Grafik 3: Prinosi na njemačke pokrivenе obveznice (Pfandbrief) (na dan 31.10.2020. god)

S obzirom da ne postoji jedna prinosna kriva za tržište kvazi-državnih hartija, prinosi na tom tržištu su na grafiku br.4 približno prikazani pomoću sljedećih prinosnih krivih: francuske agencijske, njemačke agencijske, evropske agencijske AA rejtinga i eurske državne agencije AAA rejtinga. Treba napomenuti da ove krive ne prikazuju prinose na hartije svih emitentata koji su dozvoljeni postojećim indeksom. Grafik br.4 prikazuje da se na ovom dijelu tržišta na period do pet godina trenutno može ostvariti negativan prinos i to od -0,65bp do -0,40bp, dok se prinos iznad nulte vrijednosti bilježi tek kod ovih obveznica dospjeća iznad deset godina.

Grafik 4: Prinosi na kvazi-državne HoV (na dan 31.10.2020. godine)

Sektor finansijskih korporativnih hartija od vrijednosti je izuzetno raznovrstan i ne postoji jedinstvena prinosna kriva. Indeks ovih hartija (filtriran na hartije dozvoljenih emitentata) pokazuje da se trenutni prinosi za dospijeća od jedne do pet godina kreću u intervalu od -0,42% do 0,58%.

Gore navedenom treba dodati da prikazani grafici služe za orijentaciju i prikazuju približnu, trenutnu sliku stanja (oktobar 2020.godine), dok se ostvareni prinosi prilikom same trgovine HOV razlikuju i mogu biti drugačiji od ovih na graficima prikazanih.

Prihodi od kamate na depozite nijesu planirani za 2021.godinu, polazeći od činjenice da će se ostvarivati negativne kamatne stope na raspoloživa sredstva u ove plasmane (likvidni portfolio), koji će u prosjeku iznositi 360 miliona eura. Prosječni nivo depozita je formiran na osnovu postojećeg stanja depozita, najave Ministarstva finansija za servisiranje obaveza u inostranstvu i dodatnih zaduženja. Pri tome, treba imati u vidu visinu euribor 3-mjesečne forward stope i situaciju na tržištu na kojem

kamatne stope na depozite od 6 mjeseci teže ka stopi ECB (deposit facility rate - 0,50%), a dospijeća ranija od 6 mjeseci se oročavaju po stopama koje su nepovoljnije od toga.

Drugi finansijski prihodi za 2021. godinu planirani su u iznosu od 390.000 EUR i odnose se na prihode od kamata na depozite Ministarstva finansija (po osnovu upravljanja sredstvima Ministarstva finansija, Centralna banka ostvaruje finansijske rashode zbog plaćanja visoke negativne kamatne stope na plasman ovih sredstava u inostranstvu). Smanjenje ovih prihoda u odnosu na plan za 2020.godinu prouzrokovano je promjenom strategije upravljanja raspoloživim sredstvima od strane Ministarstva finansija i povlačenja sredstava direktno na račun državnog trezora umjesto držanja istih u depozite kod Centralne banke. Ovo je svakako posljedica hitnih intervencija u cilju ublažavanja posljedica pandemije Covidom 19, na stanovništvo i realni sektor.

Prihodi poslovanja i drugi prihodi za 2021. godinu planirani su u iznosu od 12.851.400, što je za 5% manje od plana za 2020.godinu. Prihodi od poslovanja i drugi prihodi čine 81% ukupno planiranih prihoda, a čine ih: prihodi od naknada, prihodi od određenih naknada, prihodi od operativnog lizinga, prihodi od prodaje i drugi prihodi.

Prihodi od naknada planirani su u ukupnom iznosu od 11.843.700 EUR, što čini 74% ukupno planiranih prihoda. Ove prihode čine:

- 1) Naknade za usluge platnog prometa u iznosu od 6.148.200 EUR, što čini 39% ukupno planiranih prihoda. Ovi prihodi su za 6% manji u odnosu na plan za 2020.godinu. U grupu ovih prihoda ulaze naknade za usluge platnog prometa odnosno naknade za učešće u RTGS-u, obračun naknada u RTGS-u, obračun naloga u DNS-u, naknade po osnovu ostalih usluga koje Centralna banka pruža u platnom prometu (produženi rad RTGS-a, prijem i upućivanje poruka, naknade na prekonoćna salda banaka na računima kod Centralne banke, i sl.). Manji očekivani obim i broj transakcija, kao i promet na računima u RTGS-u, DNS-u i Glavnem računu državnog trezora, najvećim dijelom kao posljedica snažnih negativnih efekata pandemije Covid 19 koja je uticala na smanjenu privrednu aktivnost u zemlji i rast nezaposlenosti, uslovili su očekivanu projekciju pada ovog prihoda tokom 2021.godine. Pored toga, uslijed okončanog i najavljenog spajanja nekih poslovnih banaka u sistemu neminovno će doći do pada broja realizovanih naloga u platnom prometu, pa time i smanjenja očekivanog prihoda. U okviru prihoda od platnog prometa, najveći pad se očekuje kod prihoda po osnovu obračuna naknada u RTGS-u kao i naknada za transfer sredstava u DNS-u i na teret Glavnog računa državnog trezora. Sa druge strane, projekcije ostvarivanja privrednog rasta za 2021. godinu od strane relevantnih međunarodnih institucija (MMF, Svjetska

- banka, Evropska komisija i dr.), daju optimizam da će se prihodi po osnovu platnog prometa ostvarivati u planiranoj visini.
- 2) Naknade za usluge od operacija sa gotovim novcem planirane su u iznosu od 250.000 EUR i čine 2% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su niže od plana za prethodnu godinu što je posljedica očekivanog smanjenja obima prometa gotovog novca sa klijentima CBCG tokom naredne godine odnosno vrlo visoke osnovice za poređenje postignute tokom 2020.godine usljud potrebe Centralne banke i banaka u sistemu za obezbjeđivanjem pune likvidnosti.
 - 3) Naknade za sprovođenje prinudne naplate planirane su u iznosu od 587.800 EUR što čini 4% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su za 20% manje od plana za 2020. godinu. Imenovana naknada nastaje iz aktivnosti sprovođenja prinudne naplate na računima izvršnih dužnika i to po osnovu izdavanja i izvršavanja naloga za prinudnu naplatu, obračuna kamate po izvršnim nalozima, izvršavanja naloga iz prethodnih godina, izdavanja potvrda izvršnim dužnicima i povjeriocima, upućivanja poruka, naknada za davanje podataka javnim izvršiteljima i naknada za povlačenje, odlaganje ili izmjenu naloga za prinudnu naplatu.
 - 4) Naknade za poslove fiskalnog agenta planirane su u iznosu od 1.180.000 EUR što čini 7% ukupno planiranih prihoda i manje su 7% u odnosu na plan za 2020.godinu. Ove prihode čine naknade za registrovanje državnih zapisa i naknade za servisiranje ino duga.Naknada za servisiranje ino duga je planirana na osnovu procjene dospijeća obaveza Ministarstva finansija Crne Gore po ino-kreditnim obavezama.
 - 5) Naknade za kontrolu poslovanja banaka, dozvole i odobrenja planirane su u iznosu od 3.161.000 EUR, što čini 20% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su na nivou planiranih prihoda za prethodnu godinu. Način obračuna ove naknade je saglasan Odluci o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka. Ova naknada se obračunava primjenom procenta od 0,065% na ukupan iznos aktive svih banaka, filijala stranih banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija u Crnoj Gori, na kraju godine koja prethodi godini za koju se obračunava naknada.
 - 6) Naknade za usluge pretrage kreditnog registra planirane su u iznosu od 500.700 EUR, što čini 3% ukupno planiranih prihoda i manje su za 19% od plana za 2020. godinu, iz razloga značajno nižeg ostvarenog prihoda za pristupanje podacima iz kreditnog registra tokom tekuće godine uz očekivanje pojačane kreditne aktivnosti banaka do kraja 2021. godine. Saglasno Odluci o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka utvrđen je jedinstven iznos tarife za usluge pretrage Kreditnog registra za kreditne institucije, pravna lica i preduzetnike i fizička lica.
 - 7) Naknada za kontrolu platnih sistema i platnih institucija (uslovljena odredbama Zakona o platnom prometu) planirana je u iznosu od 16.000 EUR.

Ovaj prihod se odnosi na prihod od godišnje kontrole za rad platnih institucija i naknade za odlučivanje po zahtjevima za pružanje dodatnih platnih usluga, za osnivanje ogranaka, upis u registar, smanjenje iznosa sopstvenih sredstava i sl.

Prihodi od određenih naknada planirani su u ukupnom iznosu 100.500 EUR, što je veće u odnosu na plan za 2020. godinu. Ove prihode čine prihodi od naknada za transfere preko računa Centralne banke u inostranstvu i naknade za usluge konverzije. Iz razloga nemogućnosti preciznog predviđanja potreba poslovnih banaka za transferisanjem sredstava preko računa Centralne banke u inostranstvu (tzv. razmjena novca) evidentirana je razlika ovih prihoda u odnosu na planirane i ostvarene veličine.

Prihodi od operativnog lizinga- davanja u zakup planirani su u iznosu od 296.200 EUR, što čini 2% ukupno planiranih prihoda za 2021. godinu i za 12% su veći u odnosu na plan za 2020.godinu. Ovi prihodi se odnose na prihode po osnovu operativnog lizinga poslovnog prostora Centralne banke i planiraju se u povećanim iznosima zahvaljujući dodatnim aktivnostima na izdavanju poslovnih prostora koji nijesu u osnovnoj funkciji Centralne banke odnosno koje ista ne koristi u administrativne svrhe.

Prihode od prodaje čine prihodi od prodaje plemenitih metala-numizmatike, prihodi od prodaje mjeničnih blanketa i prihodi od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, a planirani su u iznosu od 308.000 EUR, što čini 2% ukupno planiranih prihoda. Ovi prihodi su planirani u iznosu koji je za 21% manji u odnosu na plan za 2020.godinu iz razloga manjeg povlačenja mjeničnih blanketa od strane banaka do kraja tekuće godine i time niže osnovice za planiranje u 2021. godini uz ukalkulisano očekivanje povećanje ovog prihoda u odnosu na ostvarenu osnovicu.

Druge prihode čine naknadno utvrđeni prihodi iz ranijih godina i ostali prihodi (prihodi od donacija opreme za dizaster lokaciju i server salu kroz IPA projekte EK, prihodi od kamata na stambene kredite po fer vrijednosti, prihodi od pristupa statističkoj bazi Centralne banke, prihodi od uplate Evropske komisije za potrebe BCI, prihodi od muzejske aktivnosti, prihodi od naknada za davanje mišljenja i sl.), a planirani su u iznosu od 303.000 EUR.

VIII. PLANIRANI RASHODI ZA 2021. GODINU

Finansijskim planom Centralne banke za 2021. godinu predviđeni su ukupni rashodi u iznosu od 14.547.400 EUR, sa sljedećom strukturu:

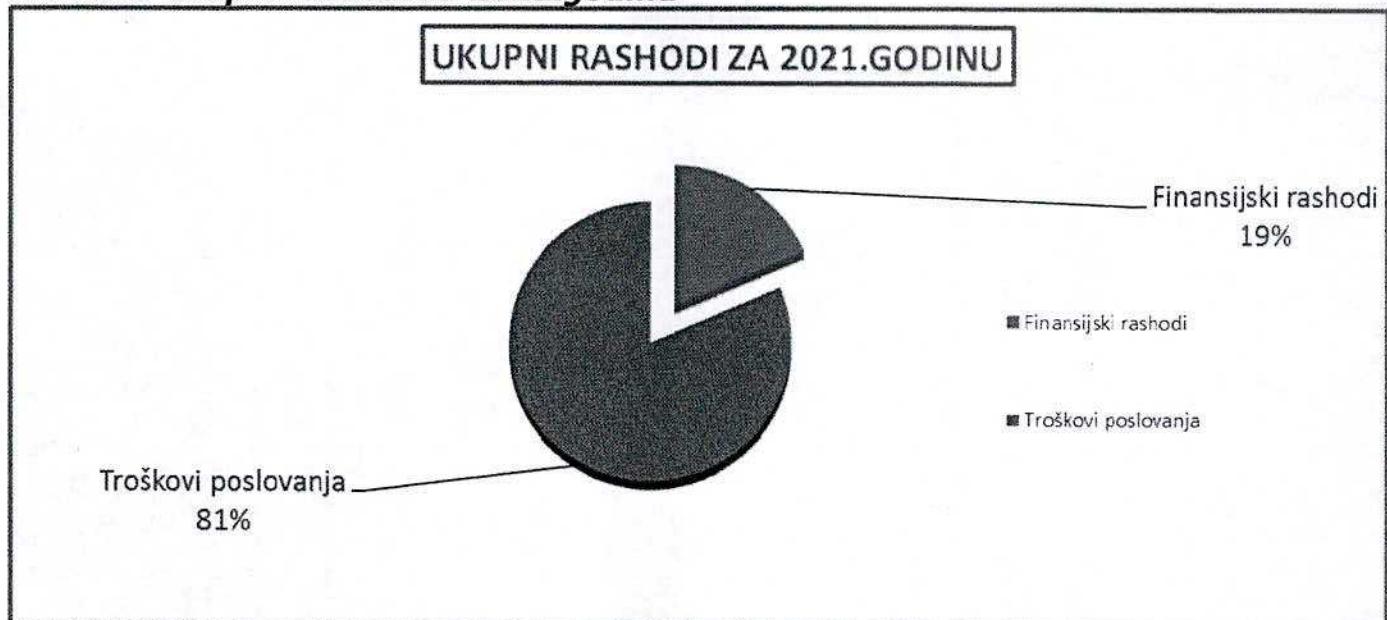
Tabela 2: Ukupni rashodi

RB.	NAZIV	Plan 2020	Plan za 2021.god.	Struktura Fin plana za 2021.g.	Index Plan 2021/Plan 2020
1	2	3	4	5	6
RASHODI					
1	Finansijski rashodi	2.416.000	2.700.000	19	112
1.1.	<i>Rashodi kamata</i>	0	0	0	0
1.2.	<i>Gubici od prodaje i umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava</i>	0	0	0	0
1.3.	<i>Negativne kursne razlike</i>	0	0	0	0
1.4.	<i>Drugi finansijski rashodi</i>	2.416.000	2.700.000	19	112
1.4.1	Finansijski rashodi na HOV-negativna kamatna stopa	746.000	700.000	5	94
1.4.2	Finansijski rashodi na depozite-negativna kamatna stopa	1.670.000	2.000.000	14	120
2	Troškovi poslovanja	11.968.300	11.847.400	81	99
2.1.	<i>Troškovi naknada</i>	210.000	231.400	2	110
2.2.	<i>Troškovi zaposlenih</i>	8.705.500	8.429.500	58	97
2.2.1.	Bruto zarade	8.105.000	7.973.000	55	98
2.2.2.	Druga primanja	234.000	215.000	1	92
2.2.3.	Naknade povećanih troškova zaposlenih	366.500	241.500	2	66
2.3.	<i>Administrativni troškovi</i>	755.800	666.500	5	88
2.4.	<i>Operativni troškovi</i>	1.892.000	2.160.000	15	114
2.5.	<i>Drugi troškovi poslovanja</i>	405.000	360.000	2	89
	UKUPNO:	14.384.300	14.547.400	100	101

Ukupni rashodi za 2021. godinu planirani su u iznosu od 14.547.400 EUR i za 1% su veći u odnosu na plan za 2020.godinu. Povećanje ukupnih rashoda u odnosu na plan za 2020. godinu rezultat je planiranja većih rashoda po osnovu drugih finansijskih rashoda-negativne kamatne stope na HOV i depozite.

Ukupne rashode čine finansijski rashodi i troškovi poslovanja.

Grafik 5: Ukupni rashodi za 2021.godinu

Prilikom planiranja rashoda za narednu poslovnu godinu, pošlo se od realizovanog izvršenja za prvih deset mjeseci 2020. godine i procjene izvršenja do kraja godine, a nivo i način njihovog izvršenja zavisiće od stvarnih mogućnosti, odnosno ostvarenja prihoda Centralne banke ali isto tako i daljih negativnih efekata pandemije Covidom 19. Pri izradi plana rashoda prvenstveno su uzeti u obzir predlozi i sugestije unutrašnjih organizacionih jedinica o njihovim potrebama za nesmetano ostvarivanje planiranih poslova i zadataka, s tim što je izvršena optimalno moguća racionalizacija tih rashoda do nivoa koji u svakom trenutku obezbjeđuje efikasno i kvalitetno poslovanje.

Finansijski rashodi planirani su u iznosu od 2.700.000 Eura, predstavljaju 19% ukupno planiranih rashoda za 2021.godinu i za 12% su veći od plana za prethodnu godinu. Finansijski rashodi su planirani u većim iznosima u odnosu na planirane do kraja 2020. godine, iz razloga povećanja drugih finansijskih rashoda uslijed očekivanog većeg iznosa raspoloživih sredstava za investiranje i nepovoljnijih negativnih kamatnih stopa za oročavanje sredstava (depoziti) odnosno visine negativnih efektivnih kamata na HOV. Ove rashode čine: rashodi kamata, gubici od prodaje i umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava, negativne kursne razlike i drugi finansijski rashodi.

Rashodi kamata nijesu planirani za 2021.godinu iz razloga neočekivanja rashoda po osnovu obavezne rezerve i kamata drugim finansijskim institucijama i javnom sektoru uslijed dominantno negativnog nivoa kamatnih stopa na međunarodnom finansijskom tržištu. Kod planiranja rashoda od kamata bankama na obaveznu rezervu uzimaju se u obzir eventualne promjene na nivou depozita i podzakonskih propisa koji regulišu problematiku obavezne rezerve. Početna pretpostavka je da će

se sadašnji nivo obavezne rezerve zadržati i tokom naredne godine (oko 178 mil.Eura) i da će se plaćati kamata bankama po stopi EONIA-10bp (permanentno zadržavanje na negativnom nivou), a ne manja od 0% na određeni dio ukupnih sredstava obavezne rezerve.

Gubici od prodaje i umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava (MSFI 9) i kursne razlike se, saglasno međunarodnim računovodstvenim standardima ne planiraju, iz razloga nepredvidivosti njihovih vrijednosti i nemogućnosti realne procjene visine istih u budućnosti.

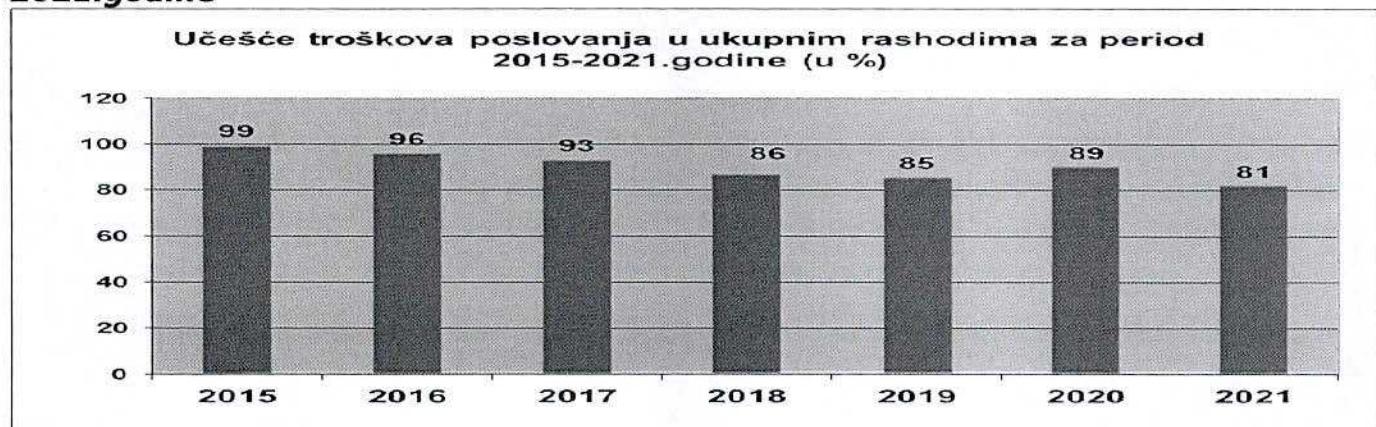
Drugi finansijski rashodi su planirani u iznosu od 2.700.000 EUR, a odnose se na finansijske rashode na HOV-negativna kamatna stopa u iznosu od 700.000 Eura i finansijske rashode na depozite-negativna kamatna stopa u iznosu od 2.000.000 Eura. Polazne pretpostavke za planiranje gore navedenih iznosa su prosječna negativna depozitna stopa od -0,55% i očekivani negativni efektivni prinos na HOV od -0,45% (prihod od HOV manji od njene kupovne cijene). Naime, zbog nepovoljnih uslova ulaganja na međunarodnom finansijskom tržištu izvjesno je da će uslovi plasmana sredstava međunarodnih rezervi biti još nepovoljniji tokom 2021. godine. Razlozi ostvarivanja ovih finansijskih rashoda ogledaju se u sledećim ograničenjima koja sada egzistiraju na tržištima novca i kapitala i to: na depozitna sredstva koja se drže na računima stranih banaka za potrebe tekuće likvidnosti plaća se negativna kamatna stopa; ostala raspoloživa depozitna sredstva mogu se oročavati kod stranih banaka samo po negativnim kamatnim stopama gdje stope na depozite do 6 mjeseci teže ka stopi ECB-a (-0,50 b.p.) i niže, a dospijeća kraća od 6 mjeseci još nepovoljnije od toga. Ulaganja u kratkoročne hartije od vrijednosti originalnog roka dospijeća do jedne godine dominantno je moguće vršiti samo po negativnoj stopi prinosa.

Troškovi poslovanja planirani su na nivou od 11.847.400 EUR, što je za 1% niže do plana za 2020.godinu. Ove troškove čine: troškovi naknada, troškovi zaposlenih, administrativni troškovi, operativni troškovi poslovanja i drugi troškovi poslovanja.

Tokom 2020. godine su sprovedene mjere racionalizacije u okviru svih troškova poslovanja pa su za deset mjeseci tekuće godine troškovi poslovanja realizovani u iznosu koji je niži od planiranih za 7%, pri čemu su kategorije iz ove grupe troškova niže od plana, i to: troškovi zaposlenih 4%, administrativni troškovi za 31%, dok su operativni troškovi niži za 20%.

Učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima se smanjilo u odnosu na prethodnu godinu, tj. planirano učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima za 2021.godinu iznosi 81%, što je niže u odnosu na 2020.godinu kada je iznosilo 89%. Smanjenje učešća troškova poslovanja u ukupnim rashodima za period od 2015-2021.godine prikazano je na grafiku u nastavku teksta:

Grafik 6: Učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima za period 2015-2021.godine

Troškovi naknada planirani su u iznosu od 231.400 EUR, što čini 2% ukupno planiranih rashoda. Ovi troškovi su za 10% veći u odnosu na plan za 2020.godinu i odnose se na: troškove naknada bankama za usluge platnog prometa, troškove naknada za registrovanje državnih zapisa, za održavanje kastodi računa, troškove naknada za transport novca i troškove određenih naknada odnosno troškove bankama za unošenje i iznošenje efektive, troškove naknada bankama za platni promet kao i troškove ostalih određenih naknada.

Troškovi naknada za usluge platnog prometa, registrovanje državnih zapisa i održavanje kastodi računa planirani su u iznosu od 118.000 EUR i za 9% su manji od plana. Troškovi određenih naknada koji obuhvataju naknade ino bankama za unošenje/iznošenje efektive i troškove ostalih određenih naknada planirani su u iznosu od 113.400 EUR i za 42% su veći od plana.

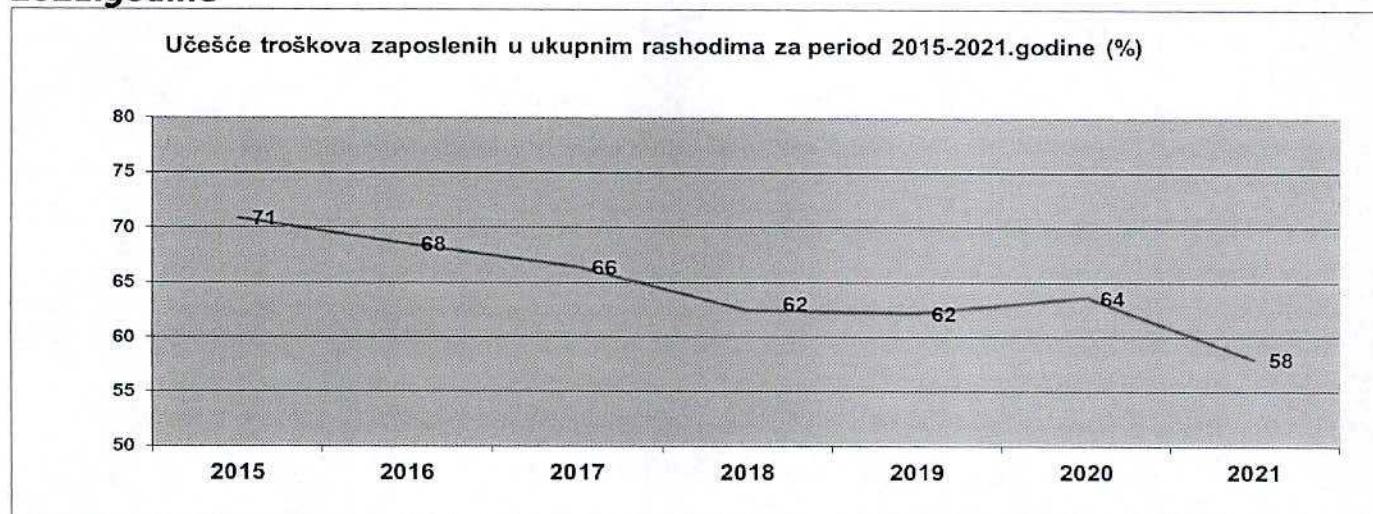
Troškovi naknada bankama za unošenje efektive planirani su u iznosu od 40.000 EUR. S obzirom da u 2021. godini nije planirano unošenje kovanog novca, projektovani iznos se odnosi na unošenje novčanica pri čemu se mora imati u vidu i eventualno pogoršanje situacije sa Covidom 19 i moguća potreba angažovanja alternativnog načina transporta novčanica u cilju podmirenja potreba platnog prometa u zemlji. **Troškovi naknade bankama za iznošenje efektive** planirani su u iznosu od 45.000 EUR. Prilikom planiranja ovog troška pošlo se od ostvarenih troškova po osnovu iznošenja gotovog novca-novčanica u tekućoj godini, ograničavajućeg limita sredstava koji se može držati u trezoru i prepostavke da će se uplate gotovog novca u novčanicama od strane poslovnih banaka, kretati na dosadašnjem nivou. **Troškovi ostalih određenih naknada** su planirani u iznosu od 28.400 EUR, od čega se najveći dio odnosi na troškove pratiće transporta gotovog novca i ostalih trezorskih vrijednosti a ostatak na špeditorske i manipulativne troškove koji mogu nastati uslijed uvoza numizmatičkih kovanica od plemenitih metala čije je kovanje planirano u 2021. godini i plaćanje aerodromskih usluga-

manipulaciju val - pošiljki sa inostranstvom pri iznošenju i unošenju gotovog novca - novčanica u/iz korespondentske banke u inostranstvu.

Troškovi zaposlenih planirani su u iznosu od 8.429.500 EUR, što je za 3% manje u odnosu na plan za 2020.godinu.

Učešće troškova zaposlenih u ukupnim rashodima se smanjilo u odnosu na prethodnu godinu. Planirano učešće troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za 2021.godinu iznosi 58%, što je niže u odnosu na 2020.godinu kada je iznosilo 64%. Evidentno smanjenje učešća troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za period od 2015-2021.godine, prikazano je na grafiku u nastavku teksta:

Grafik 7: Učešće troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za period 2015-2021.godine

Troškove zaposlenih čine: bruto zarade zaposlenih, druga primanja, naknade povećanih troškova zaposlenih i ostali troškovi zaposlenih. Bruto zarade zaposlenih planirane su u iznosu od 7.973.000 EUR, što je za 2% manje od plana za 2020.godinu.

Cijena rada (obračunska vrijednost koeficijenta) u Centralnoj banci kao osnovni input za obračun zarada je ostala nepromijenjena, kao doprinos sproveđenju mjera interne ekonomije i racionalizacije troškova poslovanja u dužem vremenskom periodu. Takođe, prilikom projektovanja troškova zarada uzeti su u obzir i drugi elementi koji utiču na formiranje visine ovog troška kao što su: obračunska vrijednost koeficijenta zarada, visina startnog osnova, troškovi poreza i doprinosa, procenti minulog rada zaposlenih i dr.

Druga primanja su planirana u iznosu od 215.000 EUR i za 8% su manja u odnosu na plan za 2020.godinu. Ova grupa troškova čini 1% ukupnih rashoda. U ovu grupu troškova spadaju troškovi jubilarnih nagrada, otpremnina, solidarne pomoći i ostala

primanja definisana Kolektivnim ugovorom Centralne banke, kao i ostalih naknada zaposlenima. Smanjenje u odnosu na plan za 2020.godinu uslovljeno je nižim projektovanim iznosom ostalih primanja u odnosu na planirani iznos za 2020.godinu.

Naknade povećanih troškova zaposlenih planirane su u iznosu od 241.500 EUR i za 34% su manje u odnosu plan za 2020.godinu. Ove naknade čine 2% ukupno planiranih rashoda. Najznačajnije stavke u strukturi ovih troškova predstavljaju troškovi službenih putovanja, troškovi stručnog i profesionalnog usavršavanja. Imajući u vidu trend pandemije Covidom 19 i nemogućnost odlazaka na stručne seminare i konferencije, svi planirani troškovi putovanja za 2021. godinu su umanjeni za 35%-40% na nivou Centralne banke. Međutim, i pored činjenice da su u vremenu pandemije u velikoj mjeri sužene mogućnosti održavanja seminara i konferencija osim putem elektronske komunikacije, neophodno je tokom sledeće godine planom obezbijediti minimum sredstva za dalju specijalističku obuku zaposlenih kao i prisustvo bilateralnim sastancima. Takođe, izvršavanje obaveza u pregovaračkim poglavljima sa EU je prepoznato kao prioritetno i strateški važno, a imajući u vidu činjenicu da će se veći broj redovnih godišnjih sastanaka održati tokom poslednja dva kvartala naredne godine, neophodno je projektovati odgovarajuća sredstva za ovu namjenu.

Administrativni troškovi planirani su u iznosu od 666.500 EUR i manji su za 12% u odnosu na plan za 2020.godinu. Ovi troškovi obuhvataju: troškove kancelarijskog materijala, troškove energije, komunalne usluge, nematerijalne usluge i naknade drugim fizičkim licima.

Troškovi kancelarijskog materijala su planirani u iznosu od 144.500 EUR i za 15% su veći u odnosu na plan za 2020.godinu. Povećanje u odnosu na plan najvećim dijelom je rezultat planiranja većih izdataka za troškove ostalog materijala uslijed planirane nabavke zaštitnih maski, sredstava za dezinfekciju i ostalog materijala neophodnog u zaštiti zaposlenih protiv epidemije Covidom 19.

Troškovi energije (električne energije, lož ulja i goriva za automobile, punjenja za agregat) planirani su u iznosu od 200.000 EUR, što je za 3% manje u odnosu na plan za 2020.godinu.

Troškovi komunalnih usluga planirani su u iznosu od 63.000 EUR, i za 3% su manji od plana.

Nematerijalne usluge planirane su u iznosu od 130.000 EUR, što predstavlja smanjenje u odnosu na plan za 2020. godinu za 4%. Strukturu ovih troškova čine troškovi revizije, vještačenja i procjene, troškovi konsultantskih i advokatskih usluga, štampanja knjiga i izvještaja, troškovi oglasa, troškovi reklame i propagande i ostali troškovi nematerijalnih usluga. Smanjenje u odnosu na plan prvenstveno je

izazvano manjim planiranim troškovima štampanja knjiga i izvještaja i troškovima oglasa.

Naknade drugim fizičkim licima su predviđene u iznosu od 129.000 EUR, što je za 42% manje od plana. Ove naknade obuhvataju naknade po ugovorima o djelu, naknade članovima Savjeta Centralne banke koji nijesu u radnom odnosu u Centralnoj banci, Odbora za reviziju, stipendije i kredite učenicima i studentima, autorske honorare i ostale naknade drugim fizičkim licima. Smanjenje u odnosu na plan rezultat je isključivanja pozicije naknada zarade Bankarskom ombudsmanu i shodno tome pripadajućeg iznosa, iz razloga što je, saglasno odredbama Zakona o kreditnim institucijama definisano da prestaje da važi Odluka o bankarskom ombudsmanu i njegove nadležnosti od 01.januara 2021.godine, prelaze na Centralnu banku.

Operativni troškovi poslovanja planirani su u iznosu od 2.160.000 EUR (u koje je uključena i amortizacija od 712.000 EUR) i čine 15% ukupno planiranih rashoda. Ovi troškovi su veći za 14% od plana za 2020. godinu, najvećim dijelom zbog porasta troškova održavanja imovine, troškova telekomunikacionih usluga, naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji i rasta troškova amortizacije. U ovu kategoriju troškova spadaju: troškovi održavanja osnovnih sredstava i opreme, troškovi literature, troškovi telekomunikacionih usluga, porezi, takse i druge dažbine, troškovi naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji, kao i troškovi amortizacije.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava i opreme planirani su u iznosu od 660.000 EUR. Ovi troškovi se odnose na troškove održavanja imovine i troškove osiguranja imovine i planirani su u većem iznosu iz razloga planiranja troškova održavanja novog sistema čija je implementacija u toku, a koji se odnosi na servis za uspostavljanje kvalifikovanog davaoca usluga sertifikovanja za elektronske transakcije od strane Centralne banke.

Troškovi održavanja imovine planirani su u iznosu od 640.000 EUR i vezani su za:

- održavanje hardvera i nematerijalne imovine (licenci) koje se odnose na garancije i standardnu podršku za komponente računarske LAN I WAN mreže, podršku Oracle Product Support & Upgrade, podršku i održavanje aplikativnog sistema RTS/X, održavanje serverske infrastrukture, održavanje storidž sistema, licence za Microsoft proizvode, obnavljanje standardne podrške za PKI sistem, kao i produženje podrške i licenci za određene softvere, održavanje MDC-micro data centra sefova i uspostavljanje servisa za kvalifikovanog davaoca usluga sertifikovanja za elektronske transakcije, i
- zaključivanje novih i produženje postojećih ugovora o održavanju poslovnih zgrada, voz nog parka, PTT opreme, održavanje osnovnih sredstava u Trezoru-standardizovanih mašina za preradu novčanica, kontrolu i rolovanje kovanica, ekspertske stanice za ispitivanje novčanica i dokumenata i sl, kao i ad hoc održavanja.

Troškovi osiguranja imovine planirani su u iznosu od 20.000 EUR.

Troškovi literature planirani su u iznosu od 22.000 EUR. Ovi troškovi se odnose na troškove za nabavku literature, službenih listova, časopisa za stručno unapređivanje znanja zaposlenih, kao i obogaćivanje bibliotečkog fonda Centralne banke.

Troškovi telekomunikacionih usluga su planirani u iznosu od 350.000 EUR i čine 2% ukupno planiranih rashoda a sastoje se od troškova fiksnih i mobilnih telefona i troškova korišćenja komunikacionog sistema za potrebe razmjene podataka Kreditnog registra sa poslovnim bankama. Ostali troškovi iz ove grupe usluga su troškovi Internet, Swift, Bloomberg, Bankers Almanah, Fitch-Solution, Ice index i Webex koji služe za praćenje kretanja na međunarodnim tržištima novca i kapitala. Izvršenje ovih troškova vezano je za ranije zaključene ugovore koji se, zbog obezbjeđivanja dostupnosti neophodnim informacijama i podacima, u kontinuitetu obnavljaju.

Troškovi poreza, taksi i drugih dažbina su planirani u iznosu od 21.000 EUR.

Troškovi naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji planirani su u iznosu od 395.000 EUR. Trošak planiran na ovoj poziciji najvećim dijelom se odnosi na trošak naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji za pravna lica i to za: osiguranje novca u Trezoru, izdavanje jubilarnog numizmatičkog kovanog novca povodom „20 godina od osnivanja Centralne banke Crne Gore“, izradu projektne dokumentacije, stručni nadzor, procjenu nekretnina, postrojenja i opreme saglasno međunarodnim računovodstvenim standardima, procjena sigurnosti IS Centralne banke (Pentest-spoljašnji i unutrašnji), troškovi vezani za nadogradnju i migraciju baza podataka platnog sistema, angažovanje ovlašćene zaštitarske firme, troškovi vezani za pomoć u razvoju i implementaciji novih tehnologija i dr.

Amortizacija je planirana u iznosu od 712.000 EUR, što predstavlja 5% ukupno planiranih rashoda i veća je u odnosu na plan za 2020. godinu. Obračun amortizacije započinje sa danom stavljanja osnovnog sredstva u upotrebu, a prestaje zaključno s mjesecom kada se sredstvo u cijelosti amortizuje, otudi ili rashoduje i odnosi se na amortizaciju opreme i nepokretnosti u vlasništvu banke. Povećanje troškova amortizacije uslovljeno je povećanjem vrijednosti osnovnih sredstava u dijelu opreme dobijene kroz donaciju Evropske komisije za opremanje dizaster lokacije na Žabljaku i Server sale u sjedištu Centralne banke.

Drugi troškovi poslovanja planirani su u iznosu od 360.000 EUR, što predstavlja smanjenje od 11% u odnosu na plan za 2020.godinu. Ovi troškovi čine 2% ukupno planiranih rashoda u 2021. godini i odnose se na troškove humanitarnih aktivnosti, reprezentacije i troškove konferencija i seminara u organizaciji Centralne banke. Troškovi po osnovu humanitarnih aktivnosti su tokom 2020. godine bili značajni sa primarnim ciljem koji se odnosio na ublažavanje posljedica pandemije Covidom 19

(nabavka respiratora i uplate pomoći Nacionalnom koordinacionom tijelu za borbu protiv zaraznih bolesti), uz iskazanu solidarnost Rukovodstva i zaposlenih i kroz izdvajanje dijela zarada.

Centralna banka, u skladu sa usvojenim smjernicama, posluje na principima društveno odgovorne institucije. Ovaj cilj Banka realizuje kroz odnos prema zaposlenima, saradnju sa Sindikatom Centralne banke, odobravanje sredstava za humanitarne aktivnosti, podršku sportsko-rekreativnim aktivnostima raznih asocijacija i udruženja, kao i kroz brojne druge društveno korisne aktivnosti. Plan za troškove konferencija i seminara je rađen na bazi najavljenih seminara i konferencija, troškova studijskih posjeta vezanih za bilateralnu saradnju sa drugim bankama i centralnim bankama zemalja regiona; organizovanja tradicionalnog Samita ministara finansija i guvernera regiona, Bankarskog seminara kao i sastanka Holandsko-belgijske konstituence za koji je planirano da u 2021. godini domaćin bude Centralna banka Crne Gore. Takođe, intenziviranje aktivnosti u okviru procesa evropskih integracija često podrazumjeva organizovanje skupova, sastanka i dogadjaja koji se ne mogu unaprijed planirati već se realizuju na ad hoc osnovi.

IX. PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA ZA 2021. GODINU

Kao razlika između prihoda i rashoda za 2021. godinu, planirano je ostvarivanje **neto dobiti u iznosu od 1.374.000 EUR.**

Visina planirane neto dobiti uslovljena je ostvarivanjem planiranih prihoda odnosno izvršavanjem planiranih rashoda tokom 2021. godine. U cilju optimizacije poslovanja, a imajući u vidu potencijalno dalje negativne efekte pandemije Covidom 19 na kretanja na međunarodnim finansijskim tržištima, dio planiranih rashoda na koje može uticati menadžment Centralne banke (osim troškova kamata, kursnih razlika, gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda po osnovu negativnih kamatnih stopa) biće održavan u planiranim veličinama i racionalizovan do nivoa koji omogućava normalno i efikasno poslovanje tokom 2021. godine. Prilikom upravljanja međunarodnim rezervama sve preduzete aktivnosti će se zasnivati na odredbama definisanim Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama, uz obezbjeđivanje niske izloženosti kreditnom riziku, riziku likvidnosti, riziku kamatne stope, valutnom i operativnom riziku uz očuvanje likvidnosti i ostvarivanje mogućeg nivoa profitabilnosti. Dakle, *na ne/ostvarivanje planirane neto dobiti za 2021. godinu u najvećoj mjeri mogu uticati kretanja na međunarodnom finansijskom tržištu i njihovo efektuiranje na prihode odnosno rashode od finansijske aktive (negativna kamatna stopa na depozita i negativni prinosi na HOV), evidentiranje troškova rezervisanja za očekivane kreditne gubitke po MSFI 9 kao i eventualno evidentiranje prihoda/rashoda po osnovu rezervisanja (otpis nenaplativih plasmana i potraživanja i rezervisanja za sudske sporove čija se visina ne može unaprijed procijeniti i planirati).*

X. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA ZA 2021. GODINU

Realizacija Finansijskog plana Centralne banke za 2021.godinu, odnosno raspored sredstava po ovom finansijskom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima Centralne banke, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima Centralne banke, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje Centralna banka donosi u skladu sa Zakonom, a radi ostvarivanja ciljeva i izvršavanje funkcija koje su joj povjerene.

XI. DOSTAVLJANJE FINANSIJSKOG PLANA ZA 2021. GODINU

U skladu sa odredbama člana 71 stav 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Sl. list Crne Gore», br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), Finansijski plan Centralne banke za 2021. godinu dostavlja se Skupštini Crne Gore i Vladi Crne Gore, radi upoznavanja.

Broj:0101-7606-2/2020
Podgorica,24.12.2020. godine